

ÚVOD	5
<i>Arménie na křižovatkách dějin (5)</i>	
1. PRAVĚK A STAROVĚK (Petra Košťálová a Lukáš Pecha)	7
<i>Pravěk (7) Nejstarší dějiny Zakavkazska (7) Starověk (12) Vznik prvních státních útvarů – Musri, Nairi, Urartu (12) Vývoj urartského státu (16) Řemeslo a architektura (26) Náboženství (32)</i>	
2. ARMÉNI NA JEVIŠTI DĚJIN (Anna Sochová)	36
<i>Etnogeneze Arménů (36) Arméni potomky Frýgů – klasická teorie o původu Arménů (37) Struktura a název arménského etnika (39) Otázka prvního arménského království (40) Arméni autochtonním etnikem: dvě teorie původu – hajaská a „revizionistická“ (41) Arménie od Achaimenovců po Artašesovce (43) Alexandr Veliký, Perská říše a Arménie (45) Jervandovci (46) Počátky artašesovské dynastie (47) Arménie za Tigrana Velikého (48) Konec artašesovské dynastie (52) Kultura za Jervandovců a Artašesovců (53) Arménie za vlády prvních Aršakovců (55) Arménie za vlády Aršakovců v letech 224–330 (59) Náboženská situace (60) Christianizace Arménie (61) Křesťanské mezidobí (63) Konverze Arménů ke křesťanství podle Agatangela (63) Posledních sto let aršakovské vlády (65) Budování arménské církve (67) Vytvoření arménského písma a jeho role v procesu christianizace (69) Arménie perskou provincií: marzpanát (73) Povstání Vardanovců v letech 450–451 podle Jeghišeho a Ghazara Pharpeciho (74) Arménie po Vardanově povstání do konce 6. století (80) Západní (byzantská) Arménie a reformy císaře Justiniana I. (527–565) (82) Vývoj arménské církve v období marzpanátu (85) Zlatý věk arménské literatury (88) Formování arménské církevní architektury ve 4.–6. století (90)</i>	
3. RANÝ STŘEDOVĚK (Petra Košťálová)	91
<i>Arménie mezi Byzancí a arabským chalífátem: 7.–10. století (91) Politický vývoj: arménská knížata v době arabského vpádu (92) Provincie „Armínija“ a nachararské rody (94) Arménská povstání proti Arabům (96) Arménská aristokracie vrcholného středověku: království Bagratuni a Vaspurakan (98) Království Bagratovců (Ani) (99) Království Arcruniovců (Vaspurakan) (101) Pád bagratovského království Ani (101) Arménská kultura raného středověku (104) Arménská diaspora v raném středověku (107)</i>	
4. VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK: OD KILÍKIJSKÉHO KRÁLOVSTVÍ DO KONCE 16. STOLETÍ (Petra Košťálová)	109
<i>Arménie v 11.–14. století (109) Kilíkijské knížectví v době křížových výprav (112) Rod Rubenovců (115) Kilíkijské království (119)</i>	

Jeruzalémské královny (124) Velká Arménie v době křížových výprav (126) Národ lučičtíků (127) Hetumovci a vývoj v Kilíkii (129) Haj arakelakan jekegheci mezi Byzancí a Římem (135) Klášterní tradice (138) Arménská kulturní centra a dobová literatura (140) Historiografie (141) Poezie (143) Tímúr a jeho doba (143) Východní Anatolie pod nadvládou turkických dynastií Ak Kojunlu a Kara Kojunlu (145) Arménie mezi Osmanskou říší a Persií: 15.–16. století (147) Arménské oblasti v době formování Osmanské říše (149) Vzestup Safijovské dynastie (151) Války šáhů a sultánů (152) Východní tažení Sulejmana Kánúniho (155) Církevní schisma a diplomacie arménských katolíků (158) Kulturní centra té doby: arménská diaspora pozdního středověku (162) Literární tradice: historiografická topoi a rozkvět „trubadúrské“ poezie (164)

5. NOVOVĚK: 17. STOLETÍ – POLOVINA 19. STOLETÍ (Petra Košťálová) 169

„Temný věk“ a počátky národního obrození: Arménie na sklonku 17. století a role arménské diaspory (169) Šáh Abbás a deportace Arménů z Nachičevanu (171) Dželálíjská povstání (174) Osmané a poslední Safijovci (177) Arménské autonomní regiony (180) Osmanská fronta v Evropě (182) Osmanská říše a východní fronta (185) Nádír šáh (186) Osmanská říše a Rusko (187) Křesťané v Osmanské říši: život osmanských Arménů na vesnici a ve městech (191) Apoštolská církev a konverze: dějiny arménských katolikosátů a patriarchátů (195) Církevní delegace do zahraničí (198) Církevní „osvičerství“ (201) Založení řádu mchitaristů: armenologie jako vědecká disciplína (202) Literární tradice: ašughská lyrika (203) Arménské dějiny a cestopisy v období ovověku (205) Role arménských obchodníků v 17.–18. století: vzestup chodžů (207) Arménská diaspora v 18. století (210)

6. DLOUHÉ 19. STOLETÍ (Petra Košťálová) 214

Arménie mezi Osmanskou říší, Persií a Ruskem (215) Arménský millet a Tanzimatské reformy (217) Arménská konstituce v éře Tanzimatu (221) Dobové stereotypní obrazy arménského národa (222) Role istanbulských amirů (224) Vzkříšení Jerkiru (226) Arménské obrození a další rozvoj armenologie (228) Arménský venkov a tradiční rodina (232) První arménská povstání v Anatolii a Kilíkii, vznik politických stran (235) Vláda sultána Abdulhamida II. (237) Hamídijské masakry 1894–1896 (240) Západní a východní okruh arménského obrození (243) Autoři a jejich díla (244) Západní okruh (244) Východní okruh (246) Situace v Osmanské říši a na Kavkaze na přelomu 19. a 20. století (247)

7. POTRESTÁNÍ „VĚRNÉHO NÁRODA“: OD MASAKRU V ADANĚ (1909) PO GENOCIDU ARMÉNŮ (1918) (Michal Řoutil) 251

Mladoturecký převrat (1908) a masakry Arménů v Adaně (1909) (251) Genocida Arménů v Osmanské říši (1915–1916) (254) První fáze genocidy (duben–prosinec 1915) (256) Druhá fáze genocidy (prosinec 1915 – prosinec 1916) (266) Národ vdov a sirotků:

Následky genocidy a situace v roce 1918 (271) Istanbulské procesy z let 1919–1920 a „Operace Nemesis“ (277) Spor o genocidu: Arménské „výmysly“ a turecké lži (280)

481

8. OD PRVNÍ ARMÉNSKÉ REPUBLIKY

PO KONEC 2. SVĚTOVÉ VÁLKY (1918–1945) (Petra Košťálová) 282

*Situace v Osmanské říši a na Kavkaze na přelomu 19. a 20. století (282)
První světová válka a vznik první Arménské republiky (285) Poválečná
vyjednávání a postavení Arménie (291) Druhá arménsko-turecká válka
a sovětizace Arménie (298) Sovětská Arménie mezi světovými
válkami (302) Za hranicemi ASSR (309) Arménská meziválečná
diaspora v Evropě a Americe (313) Literární scéna (316) Předvečer druhé
světové války (320) Období velké války (321)*

9. ŽIVOT PO VELKÉ VLASTENECKÉ VÁLCE

(1945 – SOUČASNOST) (Petra Košťálová) 324

*„Návrat domů“: 1946–1949 (324) „Zlatá doba“: 50. a 60. léta (328)
Příběh nové diaspory: všudypřítomný spjursk (336) Arménská literatura
z období tzv. Studené války (342) Arménští autoři v diaspoře – život
po Katastrofě/Aghetu (345) Karabach: „test perestrojky“ (348) Pogromy
v Sumgajtu (350) Zemětřesení ve Spitaku (354) Přelomový rok 1989:
otevírání hranic (357) Inter arma silent ... leges (361) Nezávislá
republika (362) Válka o Karabach a masakr v Chodžaly (366) Temné
a studené roky (371) Nová genocida (372) Karabach na pozadí událostí
v Arménii: vláda Roberta Kočarjana a Serže Sargsjana (374) Debata
o uznání genocidy (377) Demonstrace v roce 2008 a tzv. fotbalová
diplomacie (381) Arménie a Arcach (386) „Sametová revoluce“ (389)
Společnost v novém tisíciletí (391) Arménská diaspora ve světě (395)
Závěrem (406) Tzv. šestitýdenní válka (410)*

10. ČESKO-ARMÉNSKÉ VZTAHY (Anna Sochová, Petra Košťálová,

Michal Řoutil) 413

*Arménská diaspora v České republice a stručná historie česko-
arménských vztahů (413)*

DODATKY 419

*Chronologický přehled významných událostí (421) Poznámky
k transliteraci a transkripci arménštiny (431) Prameny, edice a použitá
literatura (436) Zdroje vyobrazení (454) Jmenný rejstřík (455) Rejstřík
místních jmen (485) O autorech (478)*